

Îndreptar spiritual

Osho

Traducere: **Carmen Ștefania Neacșu**

**EDITURA MIX
CRISTIAN 2015**

Cuprins

Nota editorului.....	7
1. Tu treci senin.....	9
2. Beatitudinea e consecința	35
3. A avea sentimentul cel bun	53
4. Nu face comparații.....	75
5. Dumnezeu nu repetă niciodată	93
6. Cercul virtuos.....	113
7. Creează un context	129
8. Eu spun: Bucură-te!	145
9. Fii tu însuși.....	167
10. Îndoiala e o sabie.....	193
11. Credințele sunt minciuni	215
12. Omul total.....	239
13. Copil al universului.....	267
14. Singurul miracol	293
15. Sărută sau omoară	315
16. Ia-mă prin surprindere!	337
Despre autor.....	361

Nota editorului

Osho este un vorbitor, el nu a scris nicio carte. Cărțile apărute sub semnătura lui sunt de fapt discursuri (sau fragmente de discursuri) înregistrate și transcrise de discipolii lui. Este necesar să aveți în vedere acest fapt și să nu luați ad litteram sfaturile date de Osho, deoarece toate afirmațiile lui au sens în contextul în care au fost spuse, iar rolul acestor afirmații este, în primul rând, acela de a trezi conștiințele celor ce îi receptează mesajul.

„Trebuie să mă adresez unei mulțimi, așa că trebuie să generalizez, or adevărul generalizat devine fals. El are sens întotdeauna numai în cazul unei persoane anume. Eu mă confrunt în fiecare zi cu dificultatea aceasta. Dacă vii la mine și mă întrebi ceva, îți răspund ție și nimănui altcuiva. Altă dată, altcineva vine și mă întreabă ceva, iar eu îi răspund lui și nimănui altcuiva. Iar aceste două răspunsuri pot să fie chiar contradictorii, din cauză că aceste două persoane care au întrebat pot să fie contradictorii.” (spune Osho în cartea „Psihologia ezotericului”)

„Ceea ce rostesc eu poate să nu reprezinte ceea ce vreau să spun. Iar ceea ce vreau să spun poate să nu fie ceea ce este rostit. Așadar nu confundați spusele mele cu mesajul meu. Citiți mereu printre rânduri, urmăriți întotdeauna nu ceea ce s-a spus, ci ceea ce a fost indicat. Există lucruri care nu pot fi spuse, dar pot fi arătate, indicate. Tot ceea ce este profund și tot ceea ce este fundamental poate fi doar arătat, niciodată rostit. Iar eu spun lucruri care nu pot fi spuse, prin urmare nu vă agățați de cuvintele mele. Dați totdeauna cuvintele deoparte, ca și cum ar fi nesemnificative, și pătrundeți adânc căutând înțelesul fără de cuvinte, înțelesul tăcut. Acesta se află întotdeauna acolo, în spatele cuvintelor.” (spune Osho în cartea „Eu sunt poarta”)

CAPITOLUL 1

Tu treci senin

*Ascultați, atunci, înțelepciunea înțeleptului:
„Prin zarvă și prin iureș, tu treci senin
Și adu-ți aminte câtă pace e în liniște.
Pe cât posibil, fără a te supune,
Caută să te împaci bine cu toată lumea.
Rostește-ți adevărul calm și limpede
Și ascultă ce au de spus ceilalți, chiar și un îngust la minte sau un
neștiutor,
Căci au, și ei, o poveste a lor.”*

Intrăm astăzi într-una dintre cele mai frumoase lumi, cea a unui mic document intitulat *Desiderata*. E straniu fiindcă a apărut de multe ori și a dispărut de multe ori, astfel că nimeni nu știe cu exactitate cine l-a scris. Adevărul are capacitatea de a apărea iar și iar, căci din cauza prostiei omenești se pierde iar și iar.

Se pare că *Desiderata* este unul dintre documentele cele mai vechi existente astăzi, însă el îi este atribuit unui poet, Max Ehrmann. În cartea lui de poeme figurează și textul acesta ca fiind un poem scris de el, publicat ca fiind creația lui proprie în 1927 în America, deși în prima ediție el vorbește despre legenda care spune că acest mic document ar fi fost descoperit pe o plăcuță ce fusese instalată în Biserica St. Paul din Baltimore atunci când a fost construită, în 1692, dar că s-ar fi pierdut. Nu mai există nimic care să dovedească dacă în Biserica St. Paul a fost sau nu o plăcuță cu acest text. Legenda a rămas, ea există. Se pare că Max Ehrmann a avut din nou viziunea lui. I-a venit sub forma unei viziuni. El nu este cu adevărat autorul lui, ci numai un receptor, un medium.

Aceiași lucru s-a mai întâmplat și în cazul multor altor documente. S-a întâmplat cu *Vocea tăcerii* a lui Blavatsky; ea trece

drept autoarea cărții, dar cartea e străveche. Ea a descoperit-o în meditațiile sale; i-a apărut.

Multe părți din *Așa grăit-a Zarathustra* sunt și ele de dată foarte veche și tot așa stau lucrurile și în cazul *Rubayatelor* lui Omar Khayyam. *Lumina pe cale* a lui Mabel Collins intră în aceeași categorie, *Profetul* lui Khalil Gibran de asemenea.

Am trecut prin toate poemele lui Max Ehrmann, dar niciunul nu are aceeași calitate, nici măcar unul singur. Dacă *Desiderata* ar fi fost scrisă de el, atunci multe alte poeme de aceeași calitate ar fi izvorât din el. Nu s-a întâmplat așa. De fapt, *Desiderata* pare atât de diferită de toate poeziile sale încât e cu neputință să crezi că s-a născut din aceeași persoană.

Același lucru e valabil și pentru *Lumina pe cale* a lui Mabel Collins. Documentele acestea sunt documente stranii. Se poate ca ele să fi existat dintotdeauna – dispărând iar și iar la nivel vizibil, dar adevărul se manifestă... Ori de câte ori se găsește un suflet vulnerabil, un om receptiv, adevărul reîncepe să curgă prin el. Iar omul respectiv va crede, desigur, că „eu o scriu”.

Acesta este motivul pentru care Upanișadele nu au nume de autori; nimeni nu știe cine le-a scris, fiindcă cei care le-au receptat erau oameni foarte vigilenți și conștienți. Erau mistici, nu doar poeți.

Aceasta este deosebirea dintre poet și mistic: atunci când i se întâmplă ceva misticului, acesta este perfect conștient de faptul că ceea ce se întâmplă vine de dincolo de el, că nu din el vine. E bucuros peste măsură; se înveselește pentru că a fost ales ca vehicul, ca medium, însă egoul lui nu poate revendica lucrul respectiv. De altfel, mistic devii doar atunci când ai lăsat în urmă egoul. Dar poetul e plin de ego – nu mereu, dar *aproape* mereu. La răstimpuri, când uită de ego, atinge aceeași lume care e lumea misticului. Dar misticul trăiește acolo, în vreme ce poetul doar rareori are o străfulgerare a ei. Iar fiindcă egoul său nu e mort, el revendică imediat creația ca fiind a sa. Însă toți vizionarii din vechime erau conștienți de ceea ce li se întâmpla.

Vedele, Biblia, Coranul, cele trei scripturi majore ale lumii sunt știute ca nefiind scrise de nimeni. Vedele sunt cunoscute ca *apaurusheya* – nescrise de niciun om. Fără îndoială că cineva le-a scris, dar e vorba de cineva venit de la Dumnezeu, de dincolo,

dintr-o sursă necunoscută. Misticul devine posedat de ceea ce i se arată, dansează în armonie cu lucrul acela. Nu mai e el, ci e însuși lucrul acela. Poetul are o licărire, când și când, o licărire îndepărtată.

În sanscrită avem două cuvinte care înseamnă poet; în nicio altă limbă nu mai e așa, din cauză că nicio altă parte a lumii n-a devenit vigilentă, foarte vigilentă cu privire la acest fapt. În sanscrită, unul dintre cuvinte este *kavi*; *kavi* înseamnă exact poet. Celălalt cuvânt e *rishi*; *rishi* înseamnă poet mistic. Diferența e mare. Poetul are un simț estetic profund, e foarte sensibil; poate pătrunde tocmai până în inima lucrurilor. Are un fel de a cunoaște care nu e acela al omului de știință. El nu analizează, el iubește; iubirea lui e mare, dar egoul lui e în viață. Așa că atunci când se uită la un trandafir, el se apropie mai mult decât omul de știință, căci omul de știință începe imediat să disece floarea, iar a disece ceva înseamnă a omorî lucrul respectiv. Efortul în sine de a cunoaște e un efort de a omorî.

Astfel, tot ce știe știința este despre lucruri moarte. Acum chiar și oamenii de știință încep să-și dea seama de acest fapt. Atunci când se ia sânge ca să fie examinat, analizat, acesta nu mai e același sânge care circula în corp. Înainte fusese viu, fusese o parte organică a vieții. Acum nu mai e la fel. E ca mâna ta sau ca ochiul tău; atunci când face parte din unitatea organică a corpului poate să vadă, dar scoate ochiul din corp și va fi mort, nu va putea vedea. Nu va mai fi viu, va fi altceva: un cadavru.

Oameni de știință dintre cei mai remarcabili încep să-și dea seama de faptul că tot ce știm până acum e în mod esențial, fundamental greșit. Noi știm doar despre lucruri moarte; ceea ce este viu ne scapă. De aceea știința nu poate spune că există în tine ceva care e mai mult decât corp, ceva ce nu ține de corp. Știința nu poate spune că ești mai mult decât suma totală a părților tale componente, or câtă vreme nu ești ceva mai mult decât suma totală a părților tale componente, atunci nu ești. Ești o simplă mașină – poate una foarte sofisticată, dar asta n-are nicio importanță. Ești un computer, nu ai suflet; ești doar un subprodus, un epifenomen. Nu ai niciun dram de luciditate, ești doar un comportament și-atât.

Știința reduce omul la o mașină – nu doar la un animal, țineți minte. Au trecut zilele când știința credea, asemenea lui

Charles Darwin și a altora, că omul nu e decât un alt animal. Acum Skinner, Delgado, Pavlov nu mai spun lucrul acesta, ei nu spun că omul e un animal, fiindcă nu există suflet, viață, conștiință; ei spun că omul e doar o altă mașină.

Religia spune că omul e mai mult decât corpul, mai mult decât mintea, dar știința nu poate crede lucrul acesta din cauza metodologiei însăși prin care investighează. Modalitatea prin care încearcă ea să cunoască lucrurile nu-i permite să pătrundă mai în adâncime, dincolo de materie, de ceea ce este mort.

De aceea poetul a ajuns mai departe decât omul de știință. Poetul nu disecă floarea, el se îndrăgostește de ea. Trăiește o bucurie imensă datorită ei, iar din bucuria aceea se naște cântecul. Dar tot se află departe de mistic, de *rishi*. Misticul devine una cu floarea. Observatorul devine ceea ce este observat, nu mai rămâne nicio distincție.

S-a întâmplat cândva:

Ramakrishna trecea Gangele într-o barcă mică, cu câțiva dintre discipoli. Deodată a început să strige, în mijlocul râului: „De ce mă bateți?”

Discipolii erau nedumeriți. I-au zis: „Paramahansa Deva, ce spui acolo? Noi, să te batem pe tine?!”

Iar Ramakrishna le-a spus: „Uitați-vă!” Și-a descoperit spinarea și pe ea s-au văzut urme, ca și cum cineva l-ar fi bătut rău cu un băț. Din ele se prelingea sânge.

Discipolii nu-și puteau da seama ce se întâmplase. Și atunci Ramakrishna a arătat în direcția malului opus: câțiva oameni îl băteau pe un altul. Când au ajuns pe malul celălalt, s-au dus la omul respectiv, i-au descoperit spinarea – iar urmele erau exact la fel ca cele de pe spatele lui Ramakrishna! Fără nicio deosebire, exact aceleași! Ramakrishna devenise una cu persoana bătută! Nu era un observator, nu era separat; devenise una cu cel observat.

Acesta este sensul termenului empatie. Înduioșarea e a poetului, empatia e a misticului. Cântecul misticului are o cu totul altă mireasmă, o altă frumusețe, fiindcă nu e vorba despre o

licărire îndepărtată a adevărului – ci el e înăuntrul adevărului, în inima acestuia.

Dar trebuie înțelese multe lucruri. S-ar putea ca misticul să nu poată să cânte deloc, fiindcă el devine într-atâta una cu adevărul încât s-ar putea să uite să cânte cântecul. Li s-a întâmplat multor mistici – n-au rostit niciodată nimic. E ca și cum ai întreba zahărul – s-ar putea ca el să nu știe că e dulce; e nevoie de o mică diferență pentru a-ți da seama de dulceața zahărului. Misticul devine zahărul.

Când și când, misticul e și poet; e o coincidență. De câte ori se întâmplă astfel – ca în cazul lui Lao Tzu, Zarathustra, Mahomed – ni se arată și nouă câte ceva din celălalt tărâm. Dar un mistic nu e neapărat poet; a fi poet reprezintă un talent diferit. Poți fi mistic fără să fii poet, poți fi poet fără să fii mistic.

Atunci când un mistic e poet ia naștere o Upanișadă, ia naștere o Srimad Bhagavad Gita, apare pe pământ un Coran. Dar nu se întâmplă întotdeauna așa. De foarte multe ori, adevărul trebuie să-și croiască drum prin intermediul poetului, fiindcă misticul nu e disponibil.

E ceea ce s-a întâmplat cu acest mic document, *Desiderata*. Niciun mistic care să poată cânta acest cântec nu pare să fie disponibil, astfel că Max Ehrmann e ales să fie vehicul – însă el este o persoană inconștientă. El crede că scrie un poem care e creat de el; nu e creat de el, nu poartă semnătura nimănui. Și pe măsură ce pătrunzi în acest mic document, vei înțelege: el nu poate veni de la un poet. Are aceeași calitate cu Coranul, aceeași calitate cu Upanișadele.

Documentul e straniu și pentru că într-un spațiu atât de mic spune atât de multe. E realmente alcătuit din sutre – oferă doar câteva indicii. Nu se spune nimic foarte consistent: câteva sugestii numai, degetele arătând către lună. E atât de mic, încât după moartea lui Adlai Stevenson, în 1965, s-a descoperit că avusese de gând să trimită *Desiderata* ca felicitare de Crăciun prietenilor săi. Poate fi transcris pe o felicitare mică, pe o carte poștală, dar conține infinitul – o picătură care conține toate oceanele.

Vă poate fi de un imens ajutor pe cale; de aceea îl numesc *Guida Spirituale*. Începe:

Ascultați, atunci, înțelepciunea înțeleptului...

Iisus avea obiceiul să le spună apostolilor lui, iar și iar: dacă aveți urechi de auzit, auziți; dacă aveți ochi de văzut, vedeți. O spune de atâtea ori, încât ai crede că nu-i vedea pe oameni ca având urechi și ochi. Și același lucru îl pot spune și eu: toți aveți ochi, dar foarte puțini oameni sunt capabili să vadă; toți aveți urechi, dar rar, foarte rar dau peste cineva care e capabil să audă – fiindcă a auzi cuvintele și-atât nu înseamnă că auzi, iar a vedea simbolurile și-atât nu înseamnă că vezi. Până ce nu vezi înțelesul, conținutul, până ce nu auzi tăcerea care e sufletul cuvintelor, până atunci n-ai auzit.

Trebuie să ascuți în tăcere adâncă, în *agnosia* profundă. Rețineți cuvântul lui Dionisos, *agnosia*: o stare de necunoaștere. Dacă știi, însăși știința ta e un obstacol: nu poți auzi. De aceea pandiții, învățații sunt incapabili să audă, fiindcă sunt prea plini cu gunoi. Mințile lor trăncănesc fără încetare; poate că recită *shastre*, scripturi, dar asta nu schimbă nimic; ce anume se petrece înăuntru e cu totul lipsit de importanță.

Nu vei putea să auzi până când nu vei fi cu desăvârșire tăcut, fără să se iște în tine nici un singur gând, nici o singură undă pe lacul conștiinței. Iar dacă nu poți să auzi, atunci indiferent ce îți se pare că auzi va fi ceva eronat.

Așa a ajuns Iisus să fie neînțeles, așa a ajuns Socrate să fie neînțeles, așa a ajuns Buddha să fie neînțeles. Ei vorbeau foarte limpede. E cu neputință să aduci îmbunătățiri afirmațiilor lui Socrate; afirmațiile lui sunt foarte limpezi, aproape perfecte, la fel de aproape de perfecțiune pe cât poate limbajul să fie. Afirmațiile lui Buddha sunt foarte simple; nu au nicio complexitate și sunt înțelese greșit.

De unde vin aceste neînțelegeri? De ce toți marii profeți, *tirthankarașii*, toți marii maeștri iluminați au fost înțeleși greșit de-a lungul veacurilor? Din simplul motiv că oamenii nu aud. Au urechi, iar asta îi face să creadă că sunt și capabili să audă. Nu sunt surzi, au instrumentul cu care să audă, dar în spatele urechilor e atâta zgomot, iar mințile lor stau în spatele urechilor

și interpretează ceea ce se spune, fac comparații, analizează, contrazic, pun la îndoială, încât se rătăcesc complet.

Un mic cuvânt numai, și priviți-vă mintea, priviți ce se întâmplă – nici măcar un cuvânt, un sunet numai... avionul care trece pe deasupra... și priviți ce se întâmplă în mintea voastră. Nu puteți să auziți și atât, pur și simplu; începeți să vă gândiți la o mulțime de lucruri. Se poate să vă vină în minte călătorii pe care le-ați făcut, sau vreun prieten care a murit într-un accident de avion – cineva pe care l-ați iubit mult și toate amintirile legate de el... și în felul acesta vă afundați în amintiri, îndepărtându-vă de prezent. Și dintr-una dați într-alta – nu mai sunteți aiciacum. Nu avionul l-ați auzit voi trecând; avionul acela n-a făcut decât să declanșeze un proces în voi – de gânduri, de amintiri, de dorințe. Poate că v-ați gândit imediat: „Ce frumos ar fi să am un avion al meu!”. Sau v-ați zis, pur și simplu: „Ce deranj! Zgomotul ăsta mă deranjează. Ascultam într-o liniște atât de mare și a apărut avionul ăsta idiot!”

Nu avionul vă deranjează; propria voastră minte e cea care îl face idiot, spune despre el că e deranjant, că distrage atenția. Dacă nu l-ați face în niciun fel, nu s-ar mai produce niciun deranj. Dacă doar auziți zgomotul pe care-l face, veți fi surprinși: acesta vă adâncește tăcerea, nu e nici pe departe o tulburare. După ce a trecut, rămâneți într-o vale a tăcerii mai adâncă decât cea în care erați înainte.

De aceea primul cuvânt din *Desiderata* este:

Ascultați, atunci, înțelepciunea înțeleptului...

Un început straniu, mai ales fiindcă vine din partea unui poet occidental, a unui poet american. Așa încep toate sutrele orientale. O singură deosebire există și ea pare să fie cauzată de mediul occidental. Poetul n-a fost capabil să redea cu exactitate ceea ce se petrecea în ființa lui cea mai lăuntrică.

Toate marile sutre orientale încep cu „acum”. *Athato brahma jigya* – așa încep Brahma-sutrele: „Acum să examinăm ceea ce este ultim” – nu *atunci*, ci *acum*. Sutrele Bhakti ale lui Narada încep astfel: *Athato bhakti jigya* – „acum să examinăm

universul devoțiunii”. Nu e niciodată atunci, e întotdeauna acum. De fapt, *atunci* nu există, numai *acum* există.

Acolo nu există, numai *aici* există. Nu vei găsi *acolo* și *atunci* nicăieri. Oriunde te duci vei găsi întotdeauna numai *acum* și *aici*. Dacă ar fi venit prin mijlocirea unui mistic, n-ar fi existat niciun *atunci*, ar fi existat *acum*.

Ascultați acum înțelepciunea înțeleptului...

Și are mai mult sens așa. Dar mintea logică funcționează într-un mod diferit, iar când folosești o minte logică în chip de vehicul, ea strecoară ceva de la ea: „atunci”, „de aceea”... *Acum* nu face niciodată parte din mintea logică, el face parte din mintea meditativă. Iar Ehrmann nu e un meditator, nu e un mistic, astfel că acest cuvânt reprezintă o scăpare. Spune el:

Ascultați, atunci, înțelepciunea înțeleptului...

Schimbați pe *atunci* cu *acum* și vedeți cum calitatea e cu totul alta: ascultați, acum, înțelepciunea celui înțelept... Fiindcă nu există alt timp în afară de acum și nu există spațiu în afară de aici. *Atunci* și *acolo* fac parte din mintea noastră gălăgioasă. Când gălăgia încetează și mintea e lăsată deoparte, ce mai rămâne? – doar aiciacum.

Swami Ramtirtha avea obiceiul să spună o frumoasă poveste:

Era odată un mare ateu care vorbea în continuu împotriva lui Dumnezeu. Scrisese pe peretele din camera sa de zi, cu litere mari, aurite: „Dumnezeu nu e nicăieri.” Mai târziu i s-a născut un copil. Într-una din zile se juca cu copilul, iar acesta învăța limbajul. Nu putea să citească un cuvânt atât de mare – *niciunde* – așa că l-a împărțit în două și a citit fraza: „Dumnezeu nu e nici-unde” (este vorba aici despre un joc de cuvinte care are semnificație doar în limba engleză; formularea „God is nowhere” se traduce prin Dumnezeu nu e niciunde, însă prin despărțirea cuvântului *nowhere* în *now-here*, traducerea devine: Dumnezeu e acum-aici, *n. trad.*) *Nowhere* era un cuvânt prea mare; l-a împărțit în două: *now-here*.

Momentul acela trebuie să fi fost unul rar în viața atelui. De fapt, atunci când te joci cu un copil îți uiți seriozitatea, îți uiți ideologiile, îți uiți religia, filozofia, teologia. Când te joci cu un copil, ceea ce trăiești are o calitate meditativă, astfel că a te juca cu copiii e un lucru de mare preț. Jucându-te cu un copil devii, pentru un moment, copil. Și rețineți că Iisus spune iar și iar: Până ce nu deveniți asemenea copiilor, nu veți intra în împărăția lui Dumnezeu.

În momentul acela s-a întâmplat ceva. Copilul a spus: „Dumnezeu e acum-aici”, iar tatăl a fost luat prin surprindere. A auzit asta în timp ce era într-o dispoziție ludică împreună cu copilul său. Și nu poți să intri într-o dispută cu un copil, spunându-i: „Nu există Dumnezeu.” Iar fiindcă se juca, era tăcut, se distra, afirmația venită din partea copilului a devenit ceva de o importanță imensă, ceva foarte pregnant, ca și cum Dumnezeu ar fi vorbit prin el.

S-a uitat la perete pentru prima dată. Toată viața lui se uitase la fraza aceea și niciodată n-o văzuse în felul acesta: „Dumnezeu este acum-aici.” Întotdeauna fraza suna așa: „Dumnezeu nu e nicăieri.” Nu se gândise niciodată că „nowhere” (în traducere, *niciunde*) ar putea fi despărțit în „now-here” („acum-aici”), că „nowhere” constă din „now-here”. În el s-a produs o transformare, aproape un satori. Nu mai era un ateu.

Oamenii erau nedumeriți. Nu le venea să creadă ce se întâmplase, fiindcă până atunci adusesese mereu tot felul de argumente și o mulțime de dovezi împotriva lui Dumnezeu. „Ce s-a întâmplat?” Iar când îl întreba, el ridica din umeri și spunea: „Înțeleg foarte bine de ce arătați atât de nedumeriți. Și eu sunt nedumerit. Întrebați-l pe copilul acesta, el a făcut ceva. Auzind propoziția aceea de la el, ceva în mine s-a schimbat. Uitându-mă în ochii copilului, ceva s-a transformat în mine. Și nu e vorba doar de a-mi fi schimbat logica, ci și din punct de vedere existențial sunt altul. De atunci îl văd pe Dumnezeu acum-aici: în vântul care trece prin arbori, în ploaia care curge pe acoperiș, îi aud pașii, îi aud cântarea. Păsările cântă, iar eu îmi aduc aminte că Dumnezeu e acum-aici. Soarele răsare, iar eu îmi aduc aminte că Dumnezeu e acum-aici. Acum nu mai e vorba de argumentare, acum a devenit ceva ce ține de experiența mea.

Dar mintea se duce mereu în altă parte. Ea nu e niciodată acum-aici, e mereu atunci-acolo. Mintea există doar în atunci și acolo. De aceea Max Ehrmann a avut această scăpare. El spune: „Ascultați, atunci...” „Atunci” sună mai logic, dar nu e existențial. *Acum* e existențial, cu toate că e foarte ilogic – fiindcă nu poți să pui mâna pe *acum* folosindu-te de logică. În momentul în care crezi că l-ai prins, el e deja trecut. Poți fi în *acum*, dar nu poți încerca să înțelegi, să-l *cunoști* pe acum. Până să încerci să-l înțelegi, el deja numai e. E ca un râu care curge în permanență.

Heraclit spune că nu poți pași de două ori în același râu. Iar eu vă spun: nu poți pași în același râu nici măcar o dată, fiindcă atunci când piciorul tău atinge suprafața râului, apa de dedesubt curge mai departe. În momentul în care afunzi piciorul ceva mai adânc, apa e alta: cea de la suprafață curge cu repeziciune. Când ai ajuns la fundul apei, atâta apă a curs între timp – n-ai atins aceeași apă nici măcar o dată!

Și așa e viața: în afară de schimbare, nimic nu e permanent. Numai schimbarea e eternă. Pare paradoxal, de aceea spun că e ilogic.

Ascultați, atunci, înțelepciunea înțeleptului...

O afirmație ciudată. De fapt: *înțelepciunea înțeleptului...?* Pare tautologic. Bineînțeles că înțelepciunea nu poate fi decât a înțeleptului. Ce sens are să repeți? De ce să spui „înțelepciunea înțeleptului?” Poate înțelepciunea să fie și a celui lipsit de înțelepciune? Dar trebuie înțeles un lucru foarte subtil, din cauză că sunt pe lume atâția oameni plini de cunoștințe, iar acela plin de cunoștințe pare a fi aproape înțelept, deși nu e. Vorbește în același fel. Învățatul care a studiat Srimad Bhagavad Gita toată viața vorbește în același limbaj ca și Krishna, dar atunci când vorbește Krishna avem de-a face cu înțelepciunea înțeleptului, iar când vorbește învățatul, panditul, nu mai e înțelepciunea înțeleptului, e înțelepciunea neînțeleptului. E pură acumulare de cunoștințe. Și nu e nici măcar înțelepciune; cum ar putea fi înțelepciune?

Rețineți deosebirea dintre cunoștințe și înțelepciune. Cunoștințele reprezintă o monedă falsă. Dobândirea de cunoștințe e lucru ușor, acestea pot fi împrumutate de la oricine altcineva. Poți să te duci la universitate, la bibliotecă, poți să-i întrebți pe cei plini de cunoștințe, poți să aduni informații. Nu te costă aproape nimic. Nu trebuie să treci prin nicio transformare, nu e nevoie să renaști. Vei rămâne așa cum ești și vei acumula cunoștințe. Acestea ți se vor adăuga, dar nu vor valora nimic deoarece tu vei rămâne același. De fapt, pot fi chiar periculoase. Ele îi vor amăgi pe ceilalți, îi vor face să creadă că știi. Iar dacă mulți oameni cred că știi, poți să cazi într-o amăgire de sine. Poți începe să gândești și tu: „Cum s-ar putea înșela atâția oameni? Dacă ei cred că știu, înseamnă că știu.”

Am auzit o poveste:

Un jurnalist a murit și a ajuns în rai. Sfântul Petru a deschis ușa și i-a spus jurnalistului: „Te rog frumos, norma noastră în ceea ce-i privește pe jurnaliști e îndeplinită. Avem în rai doar doisprezece jurnaliști, nu mai mulți. Chiar și cei doisprezece sunt mai mereu șomeri, pentru că nu există știri. Nu se întâmplă nimic!”

Ce să se întâmple în rai? Nicio răskoală, niciun viol, nici picior de politician, nicio răsturnare de guvern, niciun divorț, nicio crimă. Nu se întâmplă nimic acolo! George Bernard Shaw a definit știrile în felul următor: dacă un câine mușcă un om, aceasta nu este o știre, dar dacă un om mușcă un câine, atunci e o știre. În rai cine să muște câinele și de ce? În primul rând, unde să găsești un câine în rai? Iar să găsești persoana care să muște câinele va fi aproape imposibil. Așa că nu există ziar acolo sau, eventual, doar coli albe de hârtie distribuite dis-de-dimineată și sfinți care stau și se uită la foile albe și se simt foarte fericiți pentru că nu s-a întâmplat nimic – e bine. Nimic e întotdeauna mai bine decât ceva.

Așa că Sf. Petru i-a zis: „Te rog să te duci în iad. Sunt mii de jurnaliști și sute de ziare, iar știrile sunt atât de multe!”

Dar ziaristul era ferm pe poziție, așa cum au ziaristii tendința să fie, și i-a zis: „Nu. Dă-mi măcar douăzeci și patru de ore, te rog. Iar dacă pot să conving un ziarist să se ducă în iad, atunci un loc va fi disponibil și vei putea să mi-l dai mie. Douăzeci și patru de ore numai, iar dacă nu reușesc mă duc în iad.”

Sf. Petru a văzut că propunerea avea logică și a răspuns: „Bine, poți să încerci.”

Și jurnalistul a încercat. Iar jurnaliștii sunt experți în mințit. Adevărul nu e treaba lor, adevărul nu poate fi treaba lor, fiindcă adevărul e atât de simplu și de evident. Nu poți să urzești nicio poveste pornind de la el, nu e mare lucru de spus în legătură cu el. E pur și simplu așa cum e. Minciunile sunt foarte complicate și poți să faci din ele multe povești, dând dintr-o poveste într-alta. Dar la temelie ai nevoie de o minciună, nu de adevăr.

Toată arta jurnalismului e o artă a mințitului în așa fel încât oamenii să creadă că e adevărat. Așadar ziaristul era expert. A început să împrăștie un zvon. Din momentul în care a intrat, a început să le spună oamenilor: „Ați auzit că în iad ia ființă un ziar nou, un proiect foarte mare? E nevoie de editor șef, plătit cu salariu mare. E nevoie și de editori adjuncți și de reporteri de știri.” Și în douăzeci și patru de ore a împrăștiat zvonul în așa măsură încât atunci când s-a întors la ușă ca să-l întrebe pe Sf. Petru: „A plecat vreun ziarist în iad?”, Sf. Petru a închis ușa și i-a zis: „Treci înăuntru! Acum nu mai poți să ieși. Au plecat toți doisprezece! Iar noi trebuie să avem măcar un ziarist, în caz că se întâmplă ceva. Așa că acum nu te mai pot lăsa să pleci.”

Jurnalistul era înnebunit. „Nu e drept!” a exclamat el. „Nu așa ne-am înțeles; eu ți-am cerut numai douăzeci și patru de ore. Vreau să mă duc în iad!”

Sf. Petru l-a întrebat: „De ce? Ce să faci acolo? Doar tu ești cel care a împrăștiat zvonul. Erau numai minciuni inventate de tine!”

El a zis: „Da, le-am inventat eu, dar trebuie să fie ceva adevăr în ele din moment ce doisprezece jurnaliști le-au crezut. Trebuie să fie ceva adevăr acolo! Poate că e doar o coincidență faptul că eu am inventat asta și poate că chiar se înființează un ziar mare. Nu pot să stau aici! Când doisprezece oameni au crezut lucrul ăsta... în mine a apărut o mare îndoială. Poate că nu era deloc o minciună.”

Puteți verifica lucrul acesta în viața voastră. Începeți să spuneți o minciună câtorva oameni, iar când ei încep să creadă